

CIRKA

E PERKOHËSHME KULTURALE POPULLORE

Vjeë II.

PERMBAJTJA:

Lao	parim	fq. 17
	femij	20
rruente	Sheniblessa e krejnarit	21
Eteri	Pranë votret (novelë fol- kloristike)	22
Shkaba	Shkurtësija e jetës (vjershë)	23
J. Verne	Nëri qi s' shifej (roman)	24
	perkthye prej frengish.	24
Dani	Lush e kerkon e gjënë	26
	komike)	26
	Gjithfaresn	27
	Prej shtypit të huej	27
	Në hije të Rozafatit: Ju- bileu i Ênzot Bumçit Ipeshkev i Leshës — Zgjedhjet e Deputet- ve — „Cirka“ orga- nizon një „soirée“	28
	Shtylla e lexuesavet	29
Mark Ndoja	N' Agim të Liris (1912) (Fragment)	30
	Msime shpijake	31
	Këshilli i Mjekut	31
Rrencaku	Per me largue të keq	32
	Korrespondenca (në mlojë)	32
	Konkursi Nr. 7 (në mlojë)	32

Qmim 1 Lek

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

CE. VU. — Shkoder. — Ata anekdota besa besë nuk kishin kurrfarë shijet.

SHKABA. — Poezija „Natë dimnit“ u gjet e pelqyeshme edhe do të kerkojmë me i bërë vend s'atë parë, nonse kemi lënë vjerrshash të shumtë për botim.

X. — Shkoder. — Ju falemi nderës shumë për poezinë „Cirka“ të cillen kemi m'ë botue për s'atë mënd të i a gjejmë vendin. Shpresojmë se „Cirka“ ka me pasë nderen me pasë edhe bashkëpunime tjera prej të zotës s' Uej.

GURI. — Muerme punimin t' Uej i cilli na duket i pelqyeshëm, sado që nuk kemi pasë ende kohë m'ë shqyrtue si duhet.

LECI. — Gjithashtu kemi me shqyrtue edhe copen t' Uej.

MA. P. — Shkoder. — Presim s'atë më shpesh. Mos u vëni vesh këpurdhave që bëjnë dokudo se ato as nuk vlejnë që të merremi me to, e mjafton me u shikue bojën për me i njoftë se janë të helmatisuna, sidomos kur janë të kuqe.

F. L. — Firenze. — Ju mund t'a dini edhe më mirë se na se vjershavë sentimentale nën dritë të hanës u kalue moda ka herë. Ndoshta keni me provue me ndo 'i send tjetër.

ÇEKA. — Tash shofim.

SHOQ. B. SH. — Shkoder. — Po ju a çojmë dishirin në vend.

ND. D. — Shkoder. — Muerme edhe e shtimë në rubriken përkatëse për botim.

ZABELL. — Punimi i Juej është i vjeshëm si hartim shkollë, por jo për botim në një të perkohëshme.

GJI. — Berat. — Kjo novelë mjerisht po na duket pak e thät, por e dijim se keni zotë e ndoshta tash provoni me ndo 'i send tjetër. Pajtimi i Juej ka fillue qysh prej Numrit 7. Numrat që Ju mungokan mundemi me ju a plotsue.

F. — Tiranë. — Ju falemi nderës për fjalët e lavdishme që na drejtoni e për urimet që na bëni. Na jemi plotsisht një mendimit me Ju edhe e kemi theksue qysh në numrat e parë të së perkohëshmes s' onë se të gjitha dialektet e Shqypnis duhet të rrujnë karakterin e vet edhe të punohen tue u spikatë bukurinat e setcillit. Prandë e perkohëshmja e jonë pret me knaqë bashkëpunime në dialektin toskë, por që këto të mund të botohen, lypet domos të kën një vlerë, se për ndryshe nuk i bëhet kurrnj shërbim gjuhës shqype e aq më pak dialektit toskë. A e ka ket vlerë vjerrsha që kemi para sysh? Në na duket se jo, por që mos të gabohemi po e shqyrtojmë s' bashkut.

*Kudo sbardhon, një cipë pralllore,
Mbulojti fush' e male cingërima
Q' u lind nga koh' e lashtë shekullorë;
Dhe naten ndihet vetëm sokëllima.*

Mbasi është prësë mbas fjalës sbardhon, këtu nuk merret vesht se cilli është subjekti, a bora a cipa, a por verbi zbardhon është intranzitiv. S' kuptohet mëndej ç'ka të bëjë cingërima me kohën e lashtë shekullorë... Por po e lëmë këtë, e kalojmë në strofën e dytë.

*Me borë veshur nat' e ditë vuan
Dhe vuan keq kur zë dhe fryn thellimi,
Pë shpresë rron dhe shpirti brenda ndruan
Dhe psherëtin, me lot qan nga hidhrimi.*

Vuan. Kush vuan? A s' ju duket se këtu mungon fare subjekti? Na mos tjetër s' dijtme m'ë gjetë, sado që e kerkueme gjithkrah. Pse, nuk duket që keni dashtë të thoni: sokëllima vuan e qan...

Strofa e katërt.

*Në një shtëpi pë zjarr e pë mëshirë,
Si brënda jashtë helmi tingllon;*

Helmi tingllon?

Si mundet me tingllue helmi?

A por jemi gabueshem na?

Me kaq na duket se s'atë nevoja me vijue në shqyrtim...

Por Ju s' keni faj, jeni frymzue prej s'atë vjershavë që shifni të botueme neper do revista shqype, se s'atë për ato, vjersha e Juej është shumë më e mirë. Por na nuk mundemi me i paraqitë lexuesave t' onë as gegë as toskë vjersha që nuk i kupton kurrkush posë atij që i ka shkruar.

J. G. — Padova. — Është e vertetë që nuk kemi mujtë ende m' u bërë si një s'atë „Omega“ por jemi mos tjetër një s'atë që eë pa u ndalë. Të perkohëshmen ja U kemi dergue rregullisht, por në kjoftë s'atë nuk Ju ka ardhë ndo 'i numer, na shkrueni e Ju pësojmë.

Rr. Sh' Pal. — Letra e Juej është një revelacion i për pritun për në. U gzueme shumë, e shpejt tash Ju shkruen leter.

Lux Secreta. — U gzueme fort që së perkohëshmes s' onë i u shtue edhe një hashkëpunorë e vlerë sikur jeni Ju. Ju falemi nderës e dy poezinat kemi me i botue s'atë më parë që të mundemi.

P. J. — Zaranikë. — Muerme shënjim për ndërrim të drejtimit. Na pajmon se deri kur e keni marrë të perkohëshmen në rregull e na kerkojmë numrat që s'ju kan ardhë. Volla e Kujmit. — Novela e Juej është e punueme bukur, por përmban pak tepër romantizëm. Shofim se keni zotë, e prandë shpresojmë se keni me na dergue tjetra.

E PERKOHËSHME KULTURALE POPULLORE

Del të paren e të tretën të dielë të secillit muaj

PAJTIMET: Shqypni Perjashta

Per 1 vjetë Fr. ari 4.— 6.—

„ 6 muaj „ 2.20 3.—

Vjeti II. Nr. 16

Shkoder, 7 Fruer 1937

Copa 1 Lek

Kulturë e perparim

Mirëvojhtëja e një familjes e një shoqërisë e një shteti nuk mund të vertetohet as s' ka si të kuptohet pa një nenshttrim të plotë, pa një konformim veprimi prej anës së gjithë pjestarvet me mende, dishire e vullëndet të zotit të shpirtit, të kryetarit, të auktoritetit. Një mende e zemër bashkue me vullëndet flijimit për atdhë do të çarkullojnë mjes nenshtetasvet e udhëheqsit të kombit, kushido që të jenë, e vendimet e qellimet e Tija do të ishin ushqimi shpirtnuer i perditëshem, fuqija motriçe e veprimit shoqnuer e fjala e Tij do të pritej jo ndryshej porsì me andje fëmija ndigion fjalen e prindit të vet kah i flet në dashëni; me njatë dishirë e kënaqë të lundtarit detar që në mjes valësh perpise, kerkon me të flakët hyllin drejtues për limanin e pshtimit; si i verbti që i zatetun nder terrsinat perherëshme andrron me pa driten që se gzon. E mirë, Mbreti i ynë ka shprehë mendimin e dishirin e vet. E për popullin marë të kombit fjala e Tij do t'ishte çka fryma është për korpin; do t'ishte kuptimi i perditëshem, norma e rregullimi i besniktë i veprimit rreth ç'do levizje shoqnore perparimi. Kjo fjale udhëheqse mbretnore do peshoje ndë ndergjegje të ç'do Shqyptarit të madh e të vogël, pse kjo ka për të na falun, porsì pasoje e një ligjëse së palujtëshme, njatë pagjë e lumni ndaj të cillen flakëshem dihat shqyptari tesh që gzon veturdhnimin e fatevet të veta. T'i peshoje prà me kujdes si i a vën detyra e i a thotë ndergjegja se i cilli shqyptar thanjet e caktimet e Mbretit tui u betue që me mende, zemër e vullëndet m'u mledhë më një bashkë-

punim me vëllazënit tjerë për të krye urdhunin e dhanun në dobijë komtare, të perfitimit të nâmit lumnueshem që gzuene etnit tonë të cillët me nderim e bindje shqypton goja e të huejit.

“Duhet të bëjmë hapa të shpejta e të forta drejt kultures e gjytnimit okcidental”. Në kto pak fjale të shkurta, por të peshueme hollsisht, permahet urdhuni që do të na sjellin fatbardhësin. As nuk do të na tusin dyshimi në zotësin e fuqit tona, pse urdhuni është dhanun mbassi me durësë u studjue karakteri i ynë, prirjet e posita vendore e jona të cillat janë dishmi të kjarta se „megjithëse të vogël mund të barasohemi me shtetet ma të mëdhej”. Nder fjalët e shkurta të Mbretit gjëjmë vetit e nevojëshme të një urdhnit: qellimi kahë i cili do të drejtohet veprimi i ynë me hapa të shpejtë e të fortë: perparimi e gjytnimi okcidental dhe pernjihëri mjeti për t'i arritun: kultura. E njimend njëu është një kënaqësi që dallohet prej frymoresh së tjerë për arsye se gzon mende kuptues e vullëndet të lirë.

Njeriu prà po e shfrytëzon madhninë e vet shpirtnore por shfrytëzon edhe se është një kënaqësi misterjoz, pse i përjshun me vetit të ndryshëm si pak o shumë bujqare, të ligësita o të forta, të mira o të këqija, në vësë o vyrtite. Tui kjenë më një gjë tjetër të cilë, i shtyem edhe prej ligjes natyrës, kerkon me i plotsue vetit ashtu qysh do të kishte natyra e tij e perkyeme. Veti njerzore që mund të fitojnë permyrësin janë mendëja e zemra. E para perpa-

ron prej kulturës, msimit e e dyta prej edukatës.

Kultura sjellë veturdhnimin, lirin kombtare, falë bujarin njerzore e të naltson në kundorzimin e ngallnjimevet të pamortshme, në sá padijëja të lëshon në robnin e dhunëshme, të shëlyen dallimin qi zatet mjes njeriut e be rrevet të paarrësye tuj të falun êmnin e perbuzëshem: barbar. Qe arrësyeja pse Tirâjt, e Azjatiku në, majten popullin në padije, lerg çdo kulture; pse njeriu në padije e në pakulturë nuk njef, as s mund të lypin të drejtat e veta, dhe s do të jën i zoti kurr me u lirue prejë zgiedhës anmike qi i randon mbî krahë. Tujë pasë kuptue njiket gjâ themelore Romakët e vjeter, në zhvillimin e vet fillestar, tui pà nevojen e madhe të kulturës, thirrne prejë Greqis, aso here mjeshtre e dijtunis, tre burrat ma në za Karneadin, Politin e Panezin qi të shperdashin, n'atë popull i mbluem prej terrsish së padijes, kulturen. E Mbreti vijon padà tuj persëritun porosin e kulturës, pse fare mirë e kà kuptue, dhe don qi ta kuptoje populli marë, se kultura është themeli i një të qeverisunit shoqnuer e kombtâr. Kjo është arrësyeja pse shum mà e madhe e shpenximevet qi shtetet derdhen per të miren e popullit është gjithmonë e gjithkund per ministrin e arsimit pse tui i ndimue kësajë pernjihëri u vihet në ndimë edhe gjith ministerevet tjera. Neper kulturë njallen e drejtohen në popull ndjesinat e zemrës, lejn inisiativat, permirësohet rregullimi e fillon dashëtnija per të edhe nderimi per auktoritet. Me një edukatë të tillë ndimohet pa dyshim Ministrija e Mbrendëshme e nderohet në çdo rasë qi mund të tokojnë Ministrija e Jashtinë. Kultura mandej ndezë popullin në dashtëni per punë edhe ekonomí, prandej një ndimë e paçmueshme per Ministrin e Ekonomis. Msimi i gimnastikës, i sportit, i rregullimit, i disiplinës dhe njoftimi i plotë i detyrës e i flijimit deri të jetës per atdhë e Mbret i falin Ministris së Luftes kreshnikt e kombit cillët ajo vetem pa kulturë s do t'ishte e zoja me i trajtue kurr më mënyrë shembullore.

Kultura e hartevevet mandej sjell padyshtim, letsim në Ministrin e punve shoqnore, publike.

E kà me u pà levdueshem këshilli i Salonit, qi, thote, se çdo qytetas do të xanë një hart e një zanat dhe ka per tu nderue shembulli qi dhanë Kamili, Cincinati, Fabrici të cillët prej parmendes së pervuejt kaloshin në drejtimin e legjonevet ngallnjyse Romake. Mjeti i fuqishem, qi populli të ndezet në dashëni per prodhimin kombtâr, qellim i flakët qi parashtron Ministrija e bujqsis është vetem kultura. Pra gjithkahë të siellet çashtëja per të i a mërijtun një qellimit kombtâr të ndërshe e të levdueshem, duhet qi populli të zotnoje një kulturë të kthellë, të hapët e të patrandshme.

Ministrija e Arsimit kje në çdo vend drita e synit per një monarkë e kryetar qeverije. Duruy shprehi ransin e arsimit me një thanje të shkurtë por veshtrim plote :

"Parja e shpenzueme nder msime, fitohet nder burgje", pse paditunija e popullit është si tëja qi brën shoqnin, është si thotë Gioberti: „Tëprica e barbarizmit vendue nder qytete e katunde“. Si ven oroe Labaulaye: më një shtet ku populli është i vetqeverisun duhet zhdukë paditunija me shkolla po nuk u desht me marue flije fatare e saja, kurse historia e njizetshekujve na kalxon se kultura e popullit caktoj nevojët e ditës, cillësit e kohës e rregullimin politik e shoqnuer.

Nder faset ma të lulëzueshme të Greqis e të Romës kùr jeta e popullit zhdrivillohej në n'organizimin e shtetit, msimi kulturâr i popullit kje i shkelqyeshem e fiesht kombtâr.

Athina e Roma kishin rrethorit shkolla publike pa pare ku msoheshin djelm e varza të pasun e të vorfen, bujar e vogjlí me shkruer e me këndue, në muzikë e në poezi. Asht mirë me e kujtue një fjalë të shqyptueme prej Mirabeau: „Njata qi kujtojnë se nuk është nevoja qi popujt të dinë me shkruer e me këndue mendojnë se trajtue një pasunijë padijeje, por ta dijë këta se mbassa më një anë të kën bâm njëriun shtatë, bën velen në rrezik ta shofin tui u shndrrue edhe në bishë të egrë“.

Kultura popullin e drejton e e rregullon kahë perparimi materjal e moral të shoqnis, e shpreh kemij Germanin, Olanden, Skandinavin, Inelizin, Franzen etj. ku msimi është i perhapun

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

marsisht. Me gjithkëtë duhet peshue fjala e Quetelet msues i famshem, statistik e me autoritet të padyshimtë. „Msimi i dhanun pikërisht në fjeshtsin e vet të thëtë nuk është posë se me shumë fajtorët e me fajtorët kobet“. Duhet që msimi i kulturës të shkojnë i bashkuem me msimin e edukatës, me edukatë që të njallin në zemrë të njeriut ndiesi bujare dashënieje për atdhë, dhimë për të vorfen, filantropije ndaj të mjeruemt pse ndryshej nuk trajtohen qytetasit e ndershem. Se padijësja, shkenca e paedukatë, pafrymsim virtyti nuk është tjetër, si thotë Z. Carlod, veç një shpatë me dy teha në dorë të një të marrit të fuqishem na e provon më një mëndyrë klasike betimi i Katilinës pershkrue prej Salustit. Katilina kje bër i një familjes pasanike patricësh Romak, kje gojtër i shtitruem, kreshnik, luftar dhe me zotsi të vetivet dhanë prej natyrës u bër Pretor, sundimtër, por mjerisht se i perdoroj për të krye mrapshtina e për të kënaqë andjet e veta aq sà mbassi gnyeu gadi shumicen e djelmnis bujare të familjevet patrice Romake androjo me shkretnue Romen e cilla gjë pa dyshim do të kryhej në mos të ndollte Ciceroni, me një guxim të jashtzakonshem, me e diktue e me e paditë mjes Senatit. Vendi më i nderuem e më terhekës kje Greqija atdheu i Isokratit, i Eskinit, i Dhemostenit, dhe në fushen ushtarake kje prep Greqija që la bindje të kthellë, pershtypjeje nderimi, atdheu i Mitridadit, i Themistoklit i Epaminondes. Por dijmë ku rë Greqija e famëshme atbotë kurr msimi e edukata dhe morali u vune nen kambë: u bër robnesha e gjysë-hanës e gjimoj sà shekuj nen shkelximin e taganit vringllues Otoman. Historija Romake, Pushtuses së botës, në faset e dekadences së sajë i vajton të njajtin kob të lotueshem. E mirë, kush do të na msojnë edukaten sidomos djelmnis, pinjolles trashiguese për trajtimin e një pertardhjes së lulzueshme së atdheut? Shkolla e familjës. Shkolla pikë së pari do të msojë, për njëheri do të edukojë. Por ç'dobije kà me pasë kujdesi i msuesit për edukim kurr familjës nuk i pergjegjet detyrës së vet, zhgatrron çka msohet ditë për

ditë në shkollë mbassi fëmija kohen mà të giaten e kalon në familjës e jo në shkollë? E në kje se është e vertetë aksioma se mà fort xëhet në praktikë se në teori ndjek kjoartazi se edukata mà e madhe e e frytshme do të merret në familjës. E prindvet, nanës e babës i është lanë detyra shejte, prej natyrës me edukue fëmijt e vet, dhe si thotë Rousseau: „Një babë që qet në dritë e rritë djelmnt e vet kà krye vetem një të katert të detyrvet të veta ndaj ta“. Mjet mà të fuqishem me ritrajtue edukaten e popujve, thotë Faber, nuk kës posë se me ritrajtue edukaten e prindvet. Këta mandej nuk fitohet ndryshej veç se me perhapjen e një kulturës së shndoshtë. Gjithkjo randsi peshon në prind, pse si thotë Lammais, msimi që nepet në prëhen të nanës nuk harrohet kurr. Shkurt për mos me tjerre teper giatë qytetnimi i një populli nuk permirsohet kurr s po u perdoruen tri mëndyrë edukimi fizik, menduer e moral tuj bashkëpunue besnikisht familjës e shkolla, mbassi, për me persritë fjalët e Aristotelit: „vetem dijesja e morali i napin kombit fuq e pamvarsi“. Këta do ta mendojnë se i cilli shqyptër, mbas kushtimit të Mbretit, do të sqyrtojnë detyren e vet, do të mendojnë baba e nana, msuesi e xansi, zyrtari, zejtari, tregtari etj. si e ku i duhet me e vue atë gurin e vogel për të ngulë themelin e ndertesës shoqnore të një qytetnimit mà të lulzueshem të fisit shqyptër. Për këto arrsyna Mbreti foli, dhe persëriti porosi e kulturës, e Zoti e dhashët që fjala e Tij të ndigiohet me shpejtsi, dashtëni e nderim sà të mundet në harë krenare me këndue breznija shqyp-tare e ardhëshme për në qysh në, bashkue me Poetin tănë, plot dalldi këndemi në kujtimin e trimnivët të pamortshme t'etrvet e kahë tuj ndjekun lyren e tij përërisim:

*E kur fatosi në patersh të tui preke,
„Ç detyrë“ thotë „këmbë për atdhen“ burra “?
Një t'Ilir se kje të ngjunitë „Me dekë“!
(Mjedja)*

të mendojnë se është detyra e jonë me i qitun ndë të atdheut.

Laonik Megal Politi.

K a t e r f ë m i j

(Novelë prej Sirena)

Kur kish lé Angjelina, askerkush nuk ish shendue n'atë shpí, madje të gjithvet u kish ardhun keq. Si tash? A nuk ást e arrësyeshme qí fëmija i parë të lèjë djalë? E prà shpesh ndodhë se aty kú mâ fort pritët djali, lèn vajzë.

Këtu kish lè Angjelina. E Angjelina edhe ish rritë e bâ dy vjeçe e kish fillue me shkue n'azil. E përciellte herë gjyshi herë gjyshja.

Po, pse Angjelina kishte gjysh e gjyshe.

E, si ndodhë gjithmonë, aj idhnim i parë qí u kish rá në të lém të sajë, kish kalue, e sot Angjelinës i shikjoheshin sýt.

Gjyshi e gjyshja janë gjithmonë ata qí mâ fort kënaqen me fëmij, ndoshta pse nder shumë punë u përgjasin atyne.

Angjelina flënte e u çonte me ta. Ishte vajza e pleqnís së tyne.

Por leu edhe fëmija i dytë: Leci.

Kur Leci u bâ dy vjeç, shkoj edhe aj n'azil me Angjelinën.

N'atë shpí kahë Leci janë sjellë mbarë kujdeset. Veç një: gjyshi u idhndonte se Angjelina u lënte m'ánesh. E dau me kënë aj mprojsi i sajë. I tha plakës së vet t'i a lënte atij kujdesin e vajzës e ajo të mendonte për Lecin.

« Ani mirë, — i tha plaka — por mendò se në djali na duhet mâ fort se vajza. Këjo ást e hueja. Djali tesh na rritet e tash bâhet gëzimi i ditvet të mbrame t'ona. Vajza nuk ást për në, do t'a martojmë. Atëherë ká me mendue për tjetra kend. »

« Po, po — i a pritëte plaku ndëjë tu votra, në sá fëmija ishin në shkollë — por mendo se shpejt nuk ké me kënë mâ e zoja me lujtë vendit e atëherë vajza ká me t'u lypë, pse kjo do të na vjé rreth, ndersá djali ká me u rritun e ká me u habitë mbas shokës, mbas xânesash e gë po dij vetë. »

« Mendò sá të dush e si të dush, un nuk i los mendimit. Leci ást loçka e zëmres s'eme e s guxon kush me m'a trazue as me m'i thanë gjá! »

« Hê! po guxo e thueji gjá Angjelinës. »

E me këso bisedësh kalojshin kohen, herë

tuj u idhnue për ndo'i të parrugë qí ndokush i bân fëmís së zëmres së tyne, herë tuj u krenue se i cilli për shka të mirë bânte fëmija i vet, herë tuj u mundue me i a mëshehë fajin e me i dalë zot.

Nusja i ndiente e qeshej me vedi, e kur i kallxonte të shojt, edhe ký me buzë në gaz i thonte: « Lëni të knaqen. A nuk e din se plaku ást si fëmija? »

E kur vjéshin prej shkollët fëmijt, se i cilli e kishte vendin e caktuem: Angjelina nder krahe të gjyshit e Leci në prëhen të gjyshe. Edhe në sofer, ást e dijtun, hajshin bashkë e n'e mramje, kur fill mbas buke fillonte gjámi me i kottullotë fëmijt, çobeshin pleqt, njëni me mesë e tjetra me nip, e shkojshin me i vù me fjetë. Edhe aty për natë bâjshin fjalë. Njëni nuk donte me e ulë fort kandilin pse Angjelina dron me fjetë në terr e tjetra donte me e ulë pse drita nuk e lèn Lecin me fjetë. E me mzi bijshin në godi. E kur te e vona, mbasi e mbramja gacë ish mbelue me hî, shkojshin edhe pleqt me rá, se i cilli gjënte në të shtrueme pëllumbin e zëmres së vet.

E kalonte kështu vjeta mbas vjete.

Nji ditë mbasdite, — ditë pushimi — Angjelina e Leci luejshin n'oborr të shpís. Bukur po u shkonte loja. Kur qe, për një të papritun, për një punë boshe si ndodhë gjithmonë, loja prishet e këta dy na idhuohen.

E Leci, n'inadë të së motrës, nget në shpí tuj i thanë: « Tash po marr un gjyshin. » E shkon e lëshohet nder krahe të plakut e me atë gaz të tanë idhnim qí veç fëmijt dijn me bâ e qí grinë në zëmre shojn, rrin tuj i thanë pá prà së motrës: « T'a mora gjyshin! »

Angjelina ást e lëjë pshtetë për derë t'odës pá kja e t'e thënë asnjí fjalë. Nji aso hijesh qí marrin fëmija kur janë m'atënë n'idhnim e nuk kan se si me shpë.

N'ato ditë hîn plaka, merr vesht gjithshka, e tuj e pá plakën se nuk e lshon Lecin e e mban edhe ai n'inadë të plakës (edhe ata dy kishin pasë pak fjalë përpara) e lëmon Angjelinën e e merr në prëhen të vet e u thotë atyne dyve

Shembllesa e krejnarit

Vala qi prej kodrinet
Porsi rrqjani
Pikrron e lën mbas shpinet
Kronin e vogel n' shkrep,

Poshtë cerceritë si gjarpën
Me 'i gjysë zani
Si kúr artisti n' harpën
Tingllim telave u nep.

Mbi myshk e mbi zhurinë
Nget kaluese
E njomë neper luginë
Mugullin qi shperthen,

Bridhet e lshon fushores
Jetë frytnuese,
Por nuk i falet rrmores
Prej kah fuqija i vjen.

Shka jé, shka jé ti, o valë
Krejni — plote
Qi gurren kah ké dalë
Kaq shpejt ti po e harron?

A thue gjasim ti ké
Me sá mote
Qi shtýjnë pá prá mbi dhé
Rroten e jetës qi shkon?

Mos na tregon ti t' robít
Shembelltyren
Qi prej vrellave t' kobit
Tuj dalë, në harresë e qet

Krijuesin qi si t' veten
Ja shkroi ftyrën,
Kúr aj harron t' verteten
N' krejni me shokët e vet?

Prej shkrepit ká kjé ndrye
Neper ara
N' prendvërë shkon tuj u frýje
Me cokla n' gjiri plym.

Por tý qi sot s' t' xén bregu
Si perpara,
Tuj t' thá n' vërë t' madhe zhegu
Shtratin do t' mblojë me lym.

O i rrituni me zyre
Qi si vala
Po zgjáhë, siellu e kqyre
At qi n' lartsi t' dha turr.

Méndo se kshtú tuj bjerrë
Nder moçala
T' ndo 'i fshatit ké me shërrë
E s' ké me u djité jo kurr.

Dora e harrueme.

qi qeshin: « Ani, Angjelina më ká mue! »

« Un sonte due me fjetë me gjyshin » thotë Leci.

« E Angjelina flën me mue » i a pret plaka.

Kur mâ e para rreze e diellit shkrepë nder xhama të dritsores, u del gjûmi pleqvet. Krahët qi i shterngojnë nuk janë ata të zakonshmit. Këqyren njëni me tjetren e qeshen. Qeshen pse

kurr nuk e kishin mendue se nip e mesë dijshin me dashtinë kjsoj. Sot véc u shjen nder mend se nuk po të mund ishte ndryshej. A nuk u a kan mësue dashtinë ata vetë qi dashtnin e kan xânë në një shkollë?

Tash e mrapa kan me fjetë herë me nip, herë me mesë.

Sirena

FOLKLORE

Pranë votret.

Qi Shqiptari i maleve t'ona t'u përgjegjej do-keve të parve dhe t'i trashigonte brez mbas brezit, vijonte i harëshëm të ndiqte me zëll veprimin e stërgjyshave e të zbatonte shka në dijenin e çastin e mbram i la baba: nderë, besë, burrninë e mikpritje.

Vendi i ktyne faktorve, faqja e bardhë e Shqiptarit, është logu i kuvendit, por edhe shkolla e vërtetë e tij, bregu i votrës. Pranë kësaj djali shqiptar mëson si t'i sherbejë atdheut më së miri e përfiton tue ndie at burrninë e vërtetë të të parvet. Por as prrallat e ndodhinat e bukura s'mungojnë.

Sa e kandshme është hera qi të zatetë në gjinin e prindve e pranë të cilve të bân me kalue ambël-sisht ditët e moshës fminore. Gjyshja, amë e mprojtse e perparimit, armë e rrept për drejtim kah e mbara, me të vërtetë paraftrohet si gjâ e shejtë si dikur e ndejun në qoshe të caranit me furkë në dorë. Gjyshja pranë zjarmit të shpïs rreth votret, të skuqun prej flakës qi shperdante shkripat der nalt kah kulmi, rrijshim në heshtje tue ndie ndodhina gjithfarësh mbi trimnitë e vendit, drangoj, kulshedra e shtojzovalle.

Jashtë veriu epte gjâmën vishkulluese.

Me andje e kujtoj çasin, kur gjyshja me buzë në gaz tue m'u drejtue më tha: Biró ndigjoje gjyshen e mandej filloi:

— Në kohnat jetike jetonte një pashë.

Ishte shumë i permendun per trimnitë e bame.

Kishte luftue me mbreten të ndryshëm; gjithmonë ishte da në shëj e fitimet e tija ishin të patre-gueme.

As ushtritë qi e kishin mësý, as mbretit më të zotët e atyne kohnave s'kishin mujtë me i bân gjânë më të voglën. Tash pasha ishte në pozitë qi të luftonte me njerzit më të permendun t'asaj kohë.

Pasaniku i madh, i zoti i njëj numrit të panjehun pronash, pasha në fjalë, kishte vetëm një grue. Por fati i tij kje i keq.

Tri herë kje martue, por fmi kurnji herë nuk pat. Krejt i dispruem ende i hutuem poshtë e nalt neper kopshtin e vet të bukur e të hijeshuem prej lulesh lloj-shumta.

Filloi lutjet e të tilla qi Perëndija t'i falte një djalë, në mos tjetër një gjarpën.

Mrekullisht i lindi një gjarpën. Kje me të vërtetë shteg i pikllueshëm e i mjerë për at familje;

nji molisje zëmret e ças prej të cilit mrekullisht ngjau një gjâ e papritun.

Por a mos prindt e braktisen dhantinë në shëj? Jo, kurr e madje me zëll u orvatën për të rriturit e gjarpnit. E ngrata nanë lidhte në djep foshnjën e gjitë s'i a merrte.

Delte prej djepit e ndër zgaurrat e murit e skelet e shpis, kalonte në heshtje orët e ditës.

Shum kohë kaloj e me hanger s'ndigjonte.

Se me shka ushqehet e dinte vetëm Aj qi e fali.

U-ba shtat vjeç. Zâne-gjithfarësh si prej shpirtnavet të kqí ndigjoheshin dita ditës.

Ishte gjarpni qi shprehte idhnimin, shpresën e më vonë....

Nji ndollje e tillë çuditte mbarë njerzinë e asaj kohë. I ati, si mos t'ishte në vëdi u shterngue me shetitë dhenat e largta e me kerkue të dijshtëm e shor-tarë per të largue brengat e zëmrrës dhe me perfitue në psehin e kësaj fatkeqsije.

Kishte ague drita e gjelat tue këndue lajmojshin dorëmenji ditën e ré.

Pasha në shpinë t'atit, i pjmë mollzash prej frushullimve t'eres së mëngjesit, çante rrugën livad-hesh të gjelberta e të rime prej veset.

Kaloi fusha e male aq sa një njeri i pamsuem do të humbte si spata pa bisht.

Kush pyetë nuk tretë e njëkshtu njeri më njeri, rasa e qiti të tokojë atë më të dijshtëm, shpjeguesin e famshem t'ardhmenis njerzore.

Me interesen më të thellë ndigjou fjalët e dije-tarit. Kur duel qellimi e t'farë qellimit!

Gjarpni lypë me u martue e bile me më të bukrën vajzë t'asaj kohë, me të binë e mbretit t'atij vendit ku kishte lé.

Në një anë vëzohej, por edhe në gjâ e pamundun si ajo e bânshin pashën anjanes. E falnderoj pasha si qiti dhe kine kah shpija pak i qetsuem. Natyra qeshte në bukuri të stinës së ré.

Janet melankolikë të fjetë, blegtoreshat në vajtim e cicrimet e zogjvet pëtrijshin ndiesina gëzimi të njëj shprese të dyshimtë.

Martiti në shpirt i kallxuemen të shoqes shka kishte ndodhë qitoja i u piksue në ftyrë.

Në ftyrën e të shoqes pasqyrohej i zbetë e i tridun. Një gjithfarësh shndriten dhomën e stolisun. të pashës. Gjarpni duel prej murit rrëshqanas e za-

teti në prëhën të nanës.

Ishte e para herë qi foli tue vertetue fjalët e dijetarit.

Tashmâ zânet e trishtueme mënë, birat e murit për të ishin harrue e në breg të votrës në formë të gjarpijve t' idhtë të kaçubave kalonte kohën në gjumë.

I ati kje pranue n' audiencë te mbreti, por kot, pse për gjarpën vajza s' epej. Zurma e perparshme filloi e askurr mâ e hatashme; gjarpni lën bregun e votrës.

E keqja u shtue, kur mbreti dhe të dytën herë persriti të paren fjalë; e treta herë dha fryt të dyshimtë.

Vajza i u dha, por me kushte të randa, gjâna jashta fuqis njerzore, pse një bij e mbretit x. do të vinte në gjinî rrugës s' argjantë neper hijen e molla-ve e të ftojve. Gjâ e pamundun, pasha kthej dalë.

Gjarpni askurr mâ i qetë po flet me t' amen fjalë qi dalin prej një njeri të gëzue. I lyp i s'amës një mollë, një ftue e një unazë argjanti.

Këto i a dha t' et me porosi qi të mbrijtmen te dera e mbretit t' i lshonte një zâ. Kështu kje thanë e kështu u-ba. I u dha zani mbretit e për mrekulli rruga e argjantit shkelqeu në rrezet e marruna të diellit e hijezueme anash prej mollash e ftojsh. Gjarpni u fejue e oroku i shkurtë dy javësh kaloi me një herë.

Pushkë e kangë vlojshin si motit në luftarët e çetave fituese. Në shpinë të kalit ndër krushq mâ i pari shifej gjarpni. Shkuen te mbreti. Darsëm si aty!...

N' e nesre kthyen me nuse. Darsma u-bâ si askurr n' ato vende e gjarpni me nuse po kalon kandshëm ditët e motit. Maðje nusja u-bâ në qef e në qef fort. Se si një bij mbretit mund të kalonte kohën me një gjarpn, çuditej mbarë njerzija; prindt gjithashtu, aq sa nana n' agim të njëj dite u shkon në dhomën e fjetjes.

Vesha mrekulluese me xhevahirt e nuses shkelqejshin në driten gjysmake e lëkuren e gjarpnit vjerrun n' odë e lëkundte puhija qi gjënte shteg në dritoren e hapun.

Por nana s' ndej me kaq. Çoi mbulojen e shtrattit; u-çudit si askush mbi dhë.

Një djalë i mrekullueshem. Flokët e tij palë palë derdeshin mbi harqet e bukur syprî njëj lëkure qumshtore.

Fije mndashit zevenðsojshin qerpikët e derdhun mbi mollzat e kuqe e nën krahë dy të tjerë si argjanti i muerën shtë s' amës asi çasi askurr mâ e knaqun.

Por mbas gëzimit...

Mbas mendimit të sajë të fundit nana qiti në zjarm lëkuren e gjarpnit, vetem të mburrej e t' ishte kryenaltë me pasë per djalë të dytin diell si i a njëti at ditë.

Shungulloi oda per mnerë. Brima filloi e thekshme; sekundë e mâ e marrun, minut e mâ e mekun. Digjej lëkura, shtangohej trupi. U-dogj gjysa, shtangimi kapi gjoksin.

Krahët i perplaste, por lkura digjej.

Fashiten krahët, argjanti priset.

Lëkura digjej, shtangimi kapi fytn.

Me dy shtë të bukur deri tash kundronte, por i u mbyllën: hi errsinë.

Eteri

Shkurtësija e jetës.

V. Monti.

*Ajo lule, qi n' nade erë andshëm lshon,
e kryet e mekun n'mbrâmje e perkul' letë,
lajmon në t' folun t' vet, se e kësaj' jetë
çdo andje shpejt kalon.*

*E njaj' prrue, qimbërrin n' dët tuj shpejtue,
aj prrue don me më than se kshu perore
me të shpejt' derdhet kjo jeta shtegtore
e jëme n' dët t' amshuem.*

Shkaba

CIRKA SË VERTETE

Asnji punë, sado e vogel e e ultë, asht e pândërshme: kurse cillado papunî, bashkë edhe me luks asht e turpshme.

*Kush ká andje me frÿ në pluhun, mos t' anko-
het mandej se i shkon në shtë.*

*Nieri njëfet ndër tëj rasa t' iohnim, kur të jën
m' u çilë kuleta, kur të kën çue gotën.*

*Shembuit t' a mbushin mendon mâ fort se çdo
fjalë.*

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Nieri qi s' shifej

15)

roman i Jules Verne-s

Disá vetë ishin ndalë në rrugë për me pá të dalunít e karrocave, má e shumta grá e varza popullit, të cillavet gati u ká ande me pá ceremonina martesash. Por n' e nesrë shumica e gjindëve do të kishte kenë edhe má teper, për me u bá Roderich-ejve nderimin qi meritojshin.

Dy karrocát kaluen derën e madhe të pallatit, dredhuen në skáj të rrugës, hine në rrugë Batthy-aní, kaluen neper rrugë princ Miloch, rrugë Ladislao, e mbrrijten para derës të pallatit të Sundimtarit.

Gjind má me shumicë ishin ndalë para dhe n' oborr mrenda pallatit. Ndoshta i kishte mbledhë kujtimi i ndodhjeve të mrame, ndoshta pritëshin mos të perfitohej ndodhje e ré.

Karrocát hine n' oborr të parë, e u ndalen në fund të shkallës së madhe.

Shpejt mrapa, zojusha Mira me krah në krah t' et, zoja Roderich të zotní Neuman-it, mandej Marku, kapidani Haralan toger Armgard-i e un, xúme vend në salë të ceremonís, e ndritun prej dritësorevet të mðhaja me xhama gjithfarë njyresh e me mure të veshuna me ðrrasa të dhenuna fort të çmue-shme. Në mjedis, mbi një tryez të madhe, ishin vendue dy zymla me lule fort të bukra.

Si babë e nanë, zotní e zoja Roderich xune vend sejcilli për brí poltronave të shenjueme për të fejuemt. Mbas tyne u venduene kater dishmitarët, zotní Neuman e kapidani Haralan n' e shmajtë, toger Armgard-i e un n' e djabatë.

Nji ceremonjer lajmoi t' ardhunt e Sundimtarit: të himen ky u çueme të gjith në kambë.

Sundimtari u ul në poltronë të vet, mandej pveti prindt a epshin pelqimin për martesë të së bís së tyne me Markun Vidal. Mandej u bani të fejumve të pvetunat e zakonshme.

— Mark Vidal, a po ep besen me marrë për grue Miren Roderich?

— Po e ap besen e po betohem — pergjegji em vllá, qi e kishte xanë përpara ket lecion.

— Mira Roderich, a po ep besen me marrë për burrë Markun Vidal?

— Po e ap besen e po betohem — pergjegji edhe vajza.

Sundimtari shqyptoi mandej fjalët e zakonshme. Na, Sundimtar i Ragz-it, n' émen të Perandoreshës e të Mretneshes s' onë urdhnojmë qi këjo martesa të kremtohet neser, me formalitete të rregullta, në

Kishen kathedrale të gjytetit.

Kështu u shvillue ceremonija në fjeshtësin e vet të zakonshme. Kurrnji punë e mrekullueshme nuk ndodhi, as akti kú u vuene nenshkrimet nuk u shkye, as penda në dorë të fejuemvet e në dorë të dishmitarvet nuk u thye.

Guljelm Storitz-i ishte pra pernjimend në Spremburg, e, në kjoftë se gjindej në Ragz, duhet me thanë se fuqija e tij e mshehët kishte mbarue.

Tash — të dote a mos të dote ai nieri i keq — Mira Rodericht kishte për të kënë nusja e Mark Vidal-it, a e kurrkuej tjetër në ket botë.

XII.

Ishte dita e 1 Qershorit, dita kaq e pritun, në fund i a mrrijni! Edhe pak orë e ceremonija e martesës në kishen kathedrale të Ragz-it kishte për t'u krye.

Friga qi kishte lanë në zemer kujtimi i ndodhjeve të pashvillueshme para nja dymdhjetë ditëve, ishte krejt hjekë, mbas ceremonís në pallat të Sundimtarit.

U çova at ditë heret. Por ém vllá, má i pa-ðurueshem se un, ishte çue edhe má heret, e un ishem tue u veshë, kúr i a behi n' odë t' éme.

Ishte veshë me petka zyrtare, i lum si mos kush, e kurrnji send nuk turbullôte gzimin e tij. Më perqafoi me të dhanun e un e shfërgova për parzem t' ém.

— Më ká porositë Mira me t' a qitë në mend... — më tha.

— Qi sod asht dita e pergjegja tue qeshë. — Mundesh me i thanë se shkur jam kenë i gatëshem me shkue n' orë të çueme në pallat të Sundimtarit, kështu kam me kënë i gatëshem edhe për me shkue në kishë. E kam vull çahafin' em me ate të kumonës. Por këqyr e mos të vëshesh ti Mark! Pse, si e din, pranija e jote asht e domosdoshme e pá t'ý nuk mund të shillohet.

Persa kaloi Marku, u çuame me u bá me të shpejtë gati, nonse nuk ishte má vonë se ora nandë.

Kishim bá me mbledhë në pallat. Prej andej kishin për t' u n' e karrocát, e, sá për me ðiftue se shpejt ishem bá gati, mrrijta má parë se të gjith — punë këjo q' me vijti nji të qeshun të kandëshem i n' eses — e ndëja me pritë në salë.

Nuk vonuen me ardhë njani mbas tjetrit të gjith njata qi kishin kenë një ditë para në ceremoni te Sundimtarit. Të gjith ishin veshë zyrtarisht ; dy oficerat bërshin në parzem, mbi uniforma të shkelxyeshme, kryqa e medaja të rregjimentit të Kufijve Ushtarake.

Mira Rodericht — e pse mos me thanë Mira Vidal, mbasi të dy të fejuemt ishin të martuem mbas urdhnit të Sundimtarit? Mira, veshë me një petk të bardhë, të gjatë permrapa, me një xhamadan qindisun me lule portogali, dukej bukur. Kishte në dorë tuben e rusis si mbas trashigimit e mbi flokë nyreari kunoren, prej se cillës derdhej me të palisuna të kandëshme veli i gjatë i bardhë si bora. Kunora ishte ajo qi i a kishte këthye em vllá; nuk kishte dashtë me marrë tjefer.

Tue hi në salë me t' amen, më syni mue e mada doren, qi un i a shterngoval si t' ishte motra e eme. Mandej me gzim në zemer më tha :

— Ah lum vllau i em, sa e lume jam !

Kështu kujtimi i atyne ditëve të këqija të kalueme në të cillat ajo familje e nderëshme kishte vuetë, ishte shlye faret. Deri Kapiđani Haralan dakej se nuk dote t' i sjellin mada neper mendo, pse tue më shterngue doren më tha :

— Çka asht kenë asht kenë, tash mos t' a mendojmë mada.

Qe programi i ditës, programi qi pat pelqimin e të gjithve. N' oren dhetë pa një të katert nisja per kishen kathedrale, ku kishin per t' u gjetë Sundimtarit i Ragz-it, auktoritetet e parijs e vendit. Mbas meshes së ceremonis së martesës, të paraqitunat e urimet per nenshkrim t' akteve në sagrestí të Shën Mhillit. Këthjmi në pallat ku do të shtrohej një tryes në të cillen do të merrshin pjesë nja pesëdhetë të ftuem. Në mramje, nder sala të pallatit, e kremte e madhe per të cillen kishin kenë shperda gati dyqind ftime.

Hime nder karroca e xueme vend n' at mendojre si një ditë para : në të paren karrocë rusja, doktori, zoja Rodericht e zotni Neuman ; në të dyten Marku e tre kumarët.

Në të këthyemen prej kishet, Marku e Mira Vidal, të lidhun pergjithmonë kishin per të hi në karrocë bashkë.

N' oren nandë e tri të katerta karrocet dolen prej pallatit të Roderich-ejve, shkuen gjatë udhës Bathyani, e mbas qi mbrijten në sheshin Magjarr, pershkuen lagjen e bukur të Ragz-it, gjatë rrugës Princ Milocl.

Moti ishte i bukur, qiella shkelxete prej rrezeve të diellit. Gjind me shumicë rrashin kah kisha kathedrale. Syni i të gjithve drejtohej ndaj karrocen e parë, me një shikjim simpatije e admirimi per nusen e ré e të bukur, por edhe Marku, flas të drejten, kishte një pjesë të madhe n' at shikjim. Prej dritësoreve shifeshin fetyra të qeshuna e hidheshin pershndetje, të cillave ishte punë e vshtirë me u pergjegjë të gjithave.

— Pernjimend — thaçë vetë — kujtimin e bukur të këtij gjyteti s' kam kurr per t' a harrue.

— Magjarrt nderojnë në Ju Francen qi ata donë, zotni Vidal — më pergjegji toger Armgarð — e janë të gëzueshem qi një francez po bân krushqi me familjen Roderich-jeve.

Tue u avitë sheshit kjeme të shternguem me hecë kadalas, kaq shum gjind ishin gjithkah.

Prej kumonares së kathedrales ndihej amel tingllimi i kumonëve qi bashkohej me ato të kumonares së Shën Mhillit.

Ishte ora dhetë e pësë dekika, kúr dy karrocet t'ona u ndalen te kambët e shkallës së kishës para derës së madhe e hapun në dy kapakë. Doktor Roderich zdrypi mada pari, mandej e bija qi i dha krahin. Zotni Neuman i dha krahin zojës Roderich. Na kcyem shpejt mbë tokë e u vuem në të hecun, mbas Markut, ndermjet dy vistrash të giata populli qi ishte mledhë para kishet.

N' at ças organi i madh nisi me rá permrenda kishës e në kumbim të dyzenit të tij të madhnueshem korteu hini mrendë.

Marku e Mira u drejtuene kah poltronat e vendueme njana bri tjetres, para elterit të madh. Mrapa ishin karrigat per prindët e kumarët.

Ndejun per rrëth ishin sundimtarit i Ragz-it, gjyqtarët, oficerat e garnizonit, kryetari i Bashkis, nëpunsat e naltë t' administratës, miqt e familjes, njerz me randsi t' industris e të tregtis. Vendet, të shenjueme posaçe, ishin mbushë me zoja të veshuna me petka luksi.

Mrapa tyne kisha ishte plym me popull.

Me i pasë shkue kuej mendja at he të per ndodhje qi kishin pasë turbullue dikter gjytetin, a kishte mujtë me mendue se ato ndodhje do t' u pertrishin në kathedrale. Jo, se me pasë mendue se ka gisht djalli, ishte e kjartë se ky nuk mund të ket fuqi në kishë. Fuqija e tij mbaron e praku i sajë.

Prej derës së sagrestis ouel meshari me xhakoj e sherbtarë u ndalen para heit. Filloi mesha.

(Vijon)

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Kush e kerkon e gjënë.

SHENË KOMIKE

Rrapushi

Personat: Sengseri

Disa kaluesa.

(Në rrugë të madhe — Æsht natë)

Rrapushi — (Zhelan; tuej pervajtue e tuej ndezë shkrepse mbas shkrepse e kerkon diçka per tokë).

Sengseri — (ndalohet tuej vrojtë per tokë me kurrështë e mbas tij edhe kaluesa tjerë bashkohen me te). Çka kerkon aj njeri? Sigurisht do t'i ketë tretë diçka...

I. Kalues — Kishe me thanë...

Sengseri — Çka je tuej kerkue, ti djal' i mirë?

Rrapushi — (Vijon në kerkesë pervajshem).

Sengseri — Zemer bre búrr! A të ka tretë gjã?

Rrapushi — (Si siper).

Sengseri — Fol de... a kam pse të ndimoi?...

Rrapushi — (s. s.)

I. Kalues — Tuej fsha e tuej ðnesë nuk qitet kurr-gjã në treg...

Sengseri — I shkreti, sa më dhimet!...

II. Kalues — A ban me e dijtë xhanem?...

I. Kalues — Hajt, ðaí, na ðifto...

Sengseri — Çka kerkon?

Rrapushi — Kerkoj një pësë frangësh...

I. Kalues — T' a kerkojmë edhe na... (ndezë një shkrepçë).

II. Kalues — (edhe ky si tjerët).

Rrapushi — I mjeri un, sa rrezikzi paskam kenë... Kam grue e fmij qí më presin te shpija me bark [thatë... Ah! kish t' a gjejshe... nuk kan hanger tesh dy ðit... Do të kenë ðalë me më pritun të shkretët në krye të rrugës... tuej kujtue se po i shkoj me ndo 'i send në dorë... Rrezikzezët... paskan lé, perze! me hjekë keq!... Nuk kam si të los prej ktej pa e gjetë...

Sengseri — Hajt, ðjelmoça... t' a kerkojmë me e gjetë...

I. Kalues — Marë e marë, pa çue peshë gurët...

II. Kalues — Kurr-gjã!

I. Kalues — (tuej ðjegë gishtat) Eh! buna e marrët!

II. Kalues — Dreq! Më kapi ngerçi arrqin e qafës!

I. Kalues — Un s' e ndiej korrizin e shpinës... në short me mbetë gungaç!...

Sengseri — Rëtu u dashka një arkë shkrepse... e në rrezik me ðjegë gishtat...

I. Kalues — Un s' ndiej per at punë...

Sengseri — Pse ti?

I. Kalues — Pse gishtat i ðogja qyshë parë, e shkrep-sat m' u maruen çka pata.

Sengseri — Zotni... kam një mendim... Çka është një 5 Frangësh në fund të fundit?... Nji erë burnot...

Kalues — S' është një sermaje, me të vertetë...

II. Kalues — Nji dollar... as ma pak as ma shumë...

Sengseri — T' i ndimojmë këtij qyqarit... Un po marr mbi siper mledhjen e shumë, tuej qitë 5 Lekë. Hajt venje ðoren në zemer... e tjetren në kuletë... (paraqet ksulen).

I. Kalues — Edhe un po ap 5 Lekë...

II. Kalues — Qe dy lekët e mij...

Tjerë — Gjysë Lekut... Nji Lek... Qe un po ap 10 Lekë — (të gjith hjedhin ka 'i send në ksulen e Sengserit) Un s' kam tjetër veç njizet parë...

I. Kalues — Qite... qite por mos të piskohesh alla-hile!

Sengseri — Ma mirë pak se aspak...

Nji fmij — (tuej kerkue nder xhepa) Nji pullë... nuk kam tjetër...

Sengseri — Bukuri!... edhe ajo hinë në punë (ndonji është zhdukë shpejt mbas propozimit të Sengserit [qi mos të qesin parë, tjerët qi kan dhanë ndimen e vet shkojnë një ka nji)-

Sengseri — (tuej njehë të hollat) Qe... janë bukur mirë 31 Lekë, dy kacilla e një çerek Lekut... ma teper 1 pullë... Shifet kjashtas se njerezija nuk është prishë, e se ka gjithnji bujar e bamirës.

Rrapushi — Nuk di, zotni si me t' u falë nderës... më keni pshtue...

Sengseri — Na merri... por ndërraq un po ter-hjeku 5 Lekët e mij, qí u bana shkak i gjith këtij qari... po ndaloj edhe tepricen per shpenzime shkrepcash e per kule të bijrrun; ty po të dor-zoj 5 Frangat qi kerkojshe

Rrapushi — Të falem nderës... të falem nderës... më mij hë...

Sengseri — Na merre e më pullën...

Rrapushi — Të falem nderës... të falem derës... Por në falem se po ju pves: çfarë zanatit keni ju zotni?

Sengseri — Sengser.

Rrapushi — Kyosh shndosh e të majtë Zoti me të mija... Shifet se zanatin e ushtro-keni shumë mirë... Nuk kam me ju

Gjiithfarësh

Nji barometer i gjall.

Është marimanga. Kush don me dijt motin perpara, mund të vrojtojë me vemende ket shtasë të vogel kur është në punë tue ëndë pelhuren e vet.

Kur don me rá shí ase me frý erë, marimanga i shkurtton fort fijet me të cillat rrín pezull e i lën n' at masë deri sá moti të jetë i ndryshueshem. Në kjoftë se marimanga i sgjaton fijet, kemi per të pasë mot të mirë; me kënë se rrín pa punë, shiu s' ká per të vonue; me kënë se i hîju punës sá është tue rá shí, mund të jemi të sigurtë se mbas pak kohe ká per të dalë moti e se ky mot ká per të ngjatë.

Flamuri mã i motëshem.

Flamuri kombtár mã i motëshem në tanë boten është ai i Danimarkës, qi ká xanë fill prej vjetës 1219.

Rrjedha e sendeve : çubuku.

Çubuku nuk është fort i moçem, por as fort i rí; e kanë shtí n' Europë Portogezt në vjetë 1560.

Thojt.

Thojt rriten mã fort në vér se në dimen, mã fort njerzve të shndoshtë se njerzve të smuet, mã fort në dorë të djathtë se të shmajtë. Thojt e duerve rriten nja kater centimeter në vjetë; prandej nji nieri qi jeton 70 vjet ndrron krejt thojt e duerve nja 200 herë.

Zakone të vjetra martese.

Uder disá krahina të Rusís, martesa, (para

harrue kurr ket nderë . . .

Sengseri — Jo nuk asht nevoja me m' u falë nderës kaq teper... Por kqyr e t' i a keshë metë veðit e nji tjetër herë mos shko tuej mjellë dollar rrugës... Parja është ajo gjá qi nuk do tretë kurr...

Rrapushi — Jo, zotni, e ké gabim...

Sengseri — Gabim? pse?

Rrapushi — Pse mue nuk më kishte tretë 5 Frangëshi... por vetem e kerkojshe...

Sengseri — Ah!!!

Rrapushi — (kah publiku) E, kush e kerkon e gjenë.

(bjen sypari).

Dani

kohës bolshevike qi ká ndrrue gjithçka me rrâjë), ishte e dallueme prej zakonesh të moçme e fort të çuditëshme. Nji nder këto ishte qi dhandri e nusja, porsa të mrríjshin në prak të derës së kishës, t'u lshoshin në vrap kah lteri, pse u besote se njaj qi të mrríjste mã i pari kishte per të zotnue në shpí të ré.

Sá hanë zogjt.

Kur nuk ká kush andje haeje i thohet se han si zog. Sá gabim! Me bâ me hanger nieri, në perpjestim sá hanë zogjt kishte me plasë me nji herë! Gati të gjith zogjt hanë në nji ditë aq sá peshon trupi i tyne; e ká zogj qi hanë edhe dy herë aq. Prandej me kënë se nji nieri han, po e xâm, si nji kanarinë, i dubet me perpí si 'i ditë per ditë s' pakut nji kuintal gjana ushqimi.

Prej shtypit të huej

Mashtrimet e nji fakirit e protestat e publikut.

«Princi Ybaleb» është nji fakir qi, si thote aj, kishte cillësina të minatyrëshme: mujte me i shndrrue njerzit në shtasë (sikúr Circe) e me bâ m' u shdukë prej nji shumsi popullit të gjitha grát. Per me diftue zotsín e vet, para disa ditëve kishte mledhë publik pagues në nji salon çfaqjesh të Parisit. Porsá filloj çfaqja me sprovime hipnotizmit, publiku u kujtue se nji mârrevështje teper e kjartë ishte ndermjet të fakirit e të disá personave qi ndigjosjhin pá pritesë me hypnë palk e do t' u dridhshin si thupra n' ujë prej s' ftoftit, kinse tue kujtue se po bite bórë, ose do të hikshin me mnér para flakëve të nji zjarrit qi nuk ishte kurrkund.

Publiku nisi me protesat nji herë kadalë e mandej me nji poterë të zhumburëshme, tue kerkue këthimin e çmimit të biljetës «Princi Ybaleb» tue mos mujtë... me fuqi të vet... me i bâ m' u shdukë tradiesat, u shtrngue, si që do nieri tjetër... jo i minatyrëshem, me kerkue ndimen e policit e cilla i mbrrii me tre kamjona mbushë me polie edhe mujt pa vshtirësi me bâ me dale publikun prej salonit. Por tash të dbuemt jashtë prej teatrit dorë me kerkue me rrugë shqësore këthimin e të hollave të shpenzueme pse thonë qi edhe kú te donë kush me rrëjtë gjinden, duhet makare me dijtë m' e rrëjtë me marifet!

NË HIJE TË ROZAFATIT

Jubilen i Shkelqesis së Tij Ëmzot Bumçi Ipeshkev i Lezhës.

Diten 27 Kallnduer Shkelqesia e Tij Ëmzot Luigj Bumçi, Ipeshkev i Lezhës, ka kremtue 25-vjetorin e shugurimit ipeshkvner. Jo vetem vendi i ndejës së Tij, si edhe jo vetem dieçezi i vet, por mbarë Shqypnija ka marrë pjesë në gzimin e Prelatit të Naltë. Të gjith fletoret kombtare kanë folë tue pershkue gjënë e gjatë veprimin e Tij gjatë këtyne 25 vjetve, tue kalxue meritimet e Tija të mdhaja si në lamen fetare si edhe në lamen kombtare. Por me dashtë me pershkrue, edhe per shkurt, jeten e Ëmzot Bumçit, lypet me kujtue mbarë historin e Shqypnis në rilindje të sajë, mbasi emni e veprimi i Tij është i lidhun krejt me histori kombtare t'onen në ket të katert shekulli të kaluem.

Shkelqësia e tij Emzot Luigj Bumçi leu në Shkoder me 7 Nanduer 1872 prej Frano Bumcit, një nder familje më të parat, më bujare e të moçme të Shkodres. E ama e tij Çilja kje motra e Vaso Pashës. Kreu shkollen tregtare të Jezuitve të ktushme kù u dà në shëj per veti të nalta të mendes e shpejt mrapa, tue ndi në zemer të vet prirjen e meshtarit, hini në Seminár Papnuer tue ndjekë e tue krye msimet e Filozofis e Teologjis. Kje shugurue meshtar me 1903 e çue famullitar në Shkrel, mandej Pentar, Juban e në fund ndimës famullitarit në Shkoder. Këtu pat rasë; per kulturë të naltë e per mëndyrë t' ardhëshme të tijat me pasë perpjekje e shum misjone delikate prej Argjipeshkvit të Shkodres Ëmz. Sereggit pranë valive të vendit, e kje shoku i Ëmzotit kùr në kryengritjen e 1911 në mbledhjen qi u bë në Podgoricë, një grusht malcorë mrrijti me i vue kondita një Perandoris, kondita të permbledhuna në 12 pikat e famëshme të librit të kuq. Per meritimet e tija të nalta u zgodh prej Selis Shëjte Ipeshkev i Lezhës mbas vetem nandë vjet Meshtarijet. Mbasi u shpallë vetqeverimi i Shqypnis Emzot Bumçi vijoi me svillue veprimin e vet në fushen e atdhetaris, e kohen e pushtimit austriak, per me mprojtë të drejtat e popullit qi në shum rasa ishte i shtypun, nderhyni drejtë e te Perandori Karl i Austris, e cilla nderhymje pat efekte të shpejta e të prekëshme. Gjatë asajë kohë pat rasë m'u njoftë e me lidhë miksi të ngushtë me djalin e ri Ahmet Beg Zogun e Matit, miksi e cilla, sikursë e dijnë të gjith, vijon edhe sot qi djali i ri i atëherëshem është lumnisht N. M. T. Mbreti i Shqyptarëve.

Mbas lirimit të Shqypnis prej ushtrive të hueja Emzot Bumçi kje dergue prej Qeveris së perkohëshme të Durrsit antár i Dergatës Shqyptare pranë konferencës së paqit, e në Kongresin e Lushnjes kù i u vùn temelet Shtetit të ri Shqyptar, per zotsin e meritimet e tija atdhetare kje emnue mis i Kshillit të Naltë qi kishte Regjencen e Shtetit, tuj ju besue njikohësisht edhe kryesija e Dergatës së parë mëndun. Me ket cillësi Emz. Bumçi zhvilloi një veprim të gjënë të mündëshem qi vetem historia ka me mujtë m'e qitë

në shesh sa duhet. N'ato kohë të vshtira Atëdheu ishte në rrezik më fort se kurr, e barra qi randote mbi krahët e Emzotit ishte një detyrë vigane plot me të vështira e me pergjegjsi. I detyrohet mëndes së prehtë e vullndetit të pátundun t'Emzotit i cilli i a mbrrijti me xjerrë nderhymjen randësiplote të Selis Shëjte pranë Shteteve të Mdhaja, në kjoftë se dy Prefekturat e Korçës e të Gjinokastres mujtne me pshtue prej rrezikut qi i u kerente e me mbetë të bashkueme me Atdhé. Me veprim të pálodhun, me konferenca, me propagandë, tuj shti në punë të gjitha mjetet e hartit të tij diplomatik, Emzoti i duel më në fünd në krye misjonit të tij, vepra e tij u kunorue me perfundimin më të shkelqyeshem, tuj fitue mirënjoftjen e nderimin e marë kombit shqyptar.

Çka e dán mandej në shëj Emzot Bumçin faqe popullit e ë bájne më sympatike ftyren e këtij prelatit të naltë janë vetinat e zëmrës së Tij bujare. I shkueshem e buzqeshun me gjithkend, i ka ndimue e i ka ardhë në ç'do nevojë kujdo qi ka lypë ndimen e Tij të çmueshme, tue mos bā dallim klase, tue mos këqyrë a është pasanik a i vorfen, e i madh a i vogel. Pa pritesë, pa u kursye tue percjellë gjithkendin me fjalë t' amla e gaztore me të cillat aj din me at mëndyren e vet t' ardhëshme me hjekë largsin qi është ndermjet nierit qi është në pozitë të naltë e të voglit, por tue mbajtë gjithmonë atë dinjitetin e vet. Emzot Bumçi është pernjimend populler e populli e don me gjith zëmer.

„Cirka“ e jonë është e gzueme të bashkojë zānin e vet me atë të gjith shtypit si edhe të popullit shqyptar, per me i urue Shkelqesis së Tij jetë të gjatë e të lumnueshme e me i paraqitë perzgzimet e nderimet më të ndimet.

Zgjedhjet e deputetve në Shkoder.

Të diel me 31 të m. k. janë bā zgjedhjet per deputet. Si njeti ashtu edhe këtë në Shkoder fitoi me shumicë lista, qeveritare me njikëto emna:

Musá Juka, Kolë Thaqi, Ejell Serreqi, Xhemal Najipi, Lec Çoba, Dr. Terenc Toçi, Sander Saraçi, Halit Broji

ZZ. Deputetve të zgjedhur „Cirka“ u paraqet pergzimet e veta.

„Cirka“ organizoi një „soirée“ Në rasen e karniva-
leve e perkohëshme e jonë e organizue një festë argtimi
per të cillen patn mirsin me dhënë njikohësisht konkursin e
vet të çmueshmë hartit t'onë t' ardhem soprano Marija
Paluca e pianisti Tonin Karaziu. Iniciativa e së perkohësh-
mes s' onë ka gjetë veprimin më plotë prej anes së pu-
blikut të zgjedhur të të grishave, e pergzime, si edhe
dëni me çasin qi po hijnë në shtyp, aderime të shumta, na
kanë mrrijti. Shum shija tregtare kanë pasë mirësin me
dhëru dhënua per fletin e vogel qi, në rrethin e në
vijim të festë ka me dhënë per ndimë të vobekve. Në
numrin qi vijon këtu me i dhënë lexuesave t'onë një per-
shkrim të gjatë të festës qi parashifet se ka me pasë suk-
ses më të shkelqyeshem.

Shtylla e lexuesave

Marrim e botojmë

Smundje të blème me pare

Nder sá e sá smundje qi per dit' e má teper shkojnë tue u perhapun në vendin t' onë, e tue dob-sue sidomos shndetin e djelmnis së sotshme, asht tuberkulozi, shi njajo smundje zhgattrimtare qi pa kurrfarë mshirret zgiell e kputë lulet ma të bukura per kunoren e fitores të vet. E kunoren e vet e lul-zon me shporim të zembravet t' ona kurse shohim kahë në Prendveren e jetës, në vend qi me gëzue e me i prû fryt vedvedit e shoqnís, të rí e të reja (ndoshta pá kurrfarë fajit) dhahen prej ksajë jetë tue lanë mizantrop gjallnimin e ma të dashtunvet të vet.

Por deri sá kjo smundje të vijnë prejë kombi-nacioneve të rrezikshme të jetës s' onë shndetsore, do të mundohemi per sherim deri ku të jet' e nder-gjegshme, e madje m' anë tjeter nuk kemi pse anko-hemi per në kjoftë se fati i rrethanjevet të jetës na shterngon me ndeshë në fatin e zi t' onin; por kuerse kjo smundje të shkaktohet vetun prejë pá kujdesit të kujdestarvet popullorë, atëherë po se kemi të drejtë të plotë me çue zanin e me kerkue të drejten t' onë civile, e kujdesimin e arsyeshem të popullit.

Populli si filozof qi asht, me shum arsye thotë se me shndet nuk barasohet kurrigia, e prandej per-para çë do të keqes tjeter don luftue me të gjitha fuqit e vullnetit kjo smundje kaq e perhapun, don luftue deka qi bjen rrenim e nuk falë.

Të gjith e dijmë se tuberkulozi asht një smundje mikrobike e fillueme vetun prej mikrobvet të fituem prejë ndo 'i vehtjes qi vuen nga kjo smundje, pse askerkushi nuk lén tuberkuloz, por e merr mbas të lémit prejë pá rojet e prejë pá kujdesit të shndetit të vet. Me çudi të madhe në ket vëndin e vogel t' onin besohet se tuberkulozi asht trashigues e se ush-gehet brëz mbas brëzit nder familje qi kush e din se kuer patne rrezikun me pasë një ksi lloj të smue-tit në gjakun e vet.

E prá nuk asht aspak e vertetë, pse si mbas çpikjeve të deritashme të bakterjologvet asht konsta-tue se mikrobi e nanës ose të babës të smuet nuk i ngjiten foshnjes së tyne deri sá ajo mos të kën dalun në dritë, sikurse perkundrazi ndodhë nder mi-krobi e disá smundjeve tjera, e kta prá verteton se tuberkulozi nuk asht trashigues por i fituem mbas të lémit, e per me vertetue ket gja, le t'i a hjekim fminë tek të lémen një nanës qi vuen nga kjo smundje e pá tjeter kemi per të pa se fmija i sáj kurr në jetë të vet nuk ká per t'u ba tuberkuloz per në

kjoftë se vazhdimisht ká per t'u rritë nder kon-dita hygienike.

Por qellimi i ém nuk asht me hye e me folë gjanë e giatë mbi ket smundje qi dita me ditë merr shkas në vendin t' onë, por shum ma me arsye më duket me folë ndopak mbi ndo 'i zakon óse ma mirë mbi ndo 'i pakujdesi kryesore qi e favorizon të perhapunit e sajë sidomos nder familjet e vogjlis.

Gjithkushi e din se kujdesi ma i arsyeshmi per me u ruejtë prejë ksajë smundje asht roja; por ro-ja nuk pershien vetun të ndejunit në frymë të smue-tit, por edhe petkat e plaçkat qi i lngatuemi perdo-ron giatë smundjes të vet, roja nuk asht e mjaftue-shme deri sá i smueti të jetë gjallë, por edhe mba-si të kën dekë.

E këtu pá tjeter po dal tu petkat e plaçkat e të smuetvet qi janë qellimi kryesuer i argumentit t' ém.

Nder shtete tjera të qytetnueme nuk digjen pet-kat e të smuetvet, sikurse ndodhë ndo 'i herë në qy-tetin t' onë, por çohen e dizinfektohen nder disá furra specjale qi bashkija e vendit ká nen dispozicjon të vetin vetun per at qellim.

Por mjerisht kto lloj furrash ose ndo 'i mjet tje-ter shum ma i pá shpenxime per dizinfektimin e ktyne petkavet ende nuk ká trallue në deren t' onë, kështu se e cilla familje e lngatueme kishte me kën' e shterngueme o me i djegë teshat e të vdekunvet, ose me i hjekë shtëpijet. Por vall, sá jan' ato fami-lje në qytetin t' onë qi i djegun ato petka? Mjerisht pak fort. Po tham pak fort per mos me than' aspak. Ku prejë dishirit me i hjekë shtëpijet sá ma shpejt, ku edhe prej pá ndergjegjet, pá tjeter i qesin në treg me i shitë tue mos mëndue se per pak të holla po shesin e po mjedhin deken në vogjli, në vogjli qi ká nevojë per kashaten e gojës e mlojen e shtatit, por jo per mikrobi e dekës qi në vendin e vogel t' onin nuk shlyhen as me ár.

E per me i a mbushë mendin vëndin se sá fort asht i perhapun ky zakon kaq i keq në vendin t' onë, mjafton qi të dalim ne e hane në treg, e të vrejme me kureshtë se çë farë lloj teshash qiten me u shitë: shtroje nder të cillat endë shihen të gjalla shenjet e smundjes, mloje shi njashu si i pá lanë i lnga-tuemi, nenkrejca mos me t'u ba me i pakito me dorë, çarçafa, këmbishe peshqir e sá e pá kryesina tjera qi njerin intelektual e të qytetnuem pá tjeter kishin per t'a mëndue e me ba me mëndue giatë...

Por fajit nuk e ká sá si, munden me thanë ndo-kush; e ka blesi. Ashtu edhe munden me kënë, por gjithkushi ndoshta e din se vogjlija i beson kater-qind petkavet e banen me pástrimin e atyne petka-vet se vogjlija asht e shterngueme me kerkue çmi-më ku të jetë ina i ulli, e se vogjlija nuk e din se mbrendë at pallat ose n' at kmishë me të cillen

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

don me ngrofë fëmë e merdhitun, vlojnë mbikrobt e smundjeve ma të hatashme qi do t' ushqejnë fëmij' e unshem të tynë.

Bashkisë s'onë prá i perket kujdesimi mbi shndetin e popullit, e vullnetit të mire të Kryetarit të sajë do t' i lutemi sikurse në çë do rasë tjetër me e çmue çeshtjen shndetsore të ktij populli tue prue prejë së jashtmi ose tue shtë në veprim ndo 'i mjet dizinfektimi edhe tue i dallue me ndo 'i shenj petkat e dizinfektueme kshtu qi të mundet me u njoftë se shka asht smundje e blême me pare, dhe shka asht mjet shndeti sidomos per vogjlin vuetjare të ktij qyteti.

Lupi

Marrim e botojmë:

A mundet Bashkija e Shkodres

t'i plotsojë nevojët e veta me dy mami ?

Në gazeten „DRITA“ me 3-I-1937 e si edhe në revisten „CIRKA“ d. 17-I-1937 kënduem deklaraten e Bashkis së Shkodrës me të cillen njofton se në ç' do lindje duhet te jetë prânë me doemos ndonjena nga dy mamit e Bashkis se per ndryeshej kanë m' u marrë masat ligjore.

Do t' ishte e arsyeshme qi në këtë deklaratë të tregohej edhe numri ose emnat e atyne mamive qi janë të lejueme prej Drejtoris së P. të Shndetsis per këtë sherbim, mbassi mos cillsimi i kësaj pike na terhoqi vrejten me që Shkodra sikurse dihet ka një syperfaqe aqë të madhe sa qi me dy mamit nuk mund të plotsojë në kurnji mëndyrë nevojat e banorve të sajë të shumtë per arsye se po të marrim para sÿsh largsín e gjatë qi ka njëna lagje nga tjetra (si p. sh. Kiras — Hasan Riza ose Bahçallek, Tepe — 28 Nanduer o Skanderbeg) dhe mbandej mungesen e karrocave e automobilave *naten* dhe aqë mã tepër mos ditjen e banimit të mamivet, do të shohim se për një qytet me një syperfaqe kaqë të madhe sa Shkodra, nuk mjaftojnë 4-5 mami e jo mã *dy*.

Pra kujtojmë se Bashkija e jonë perpara së të bante një deklaratë të tillë dhe këtë të i a njoftonte publikut me anen e shtypit Kombëtar, duehej të sigurate pikë së pari 4-5 mami dhe këta t' i lokalizonte në 4-5 qendra të Qytetit.

N' asht se nuk do të këtë mundësi shtesa e mamive në sasi të nevojshme, atëherë kujtojmë se asht detyrë e Bashkis qi per lehtësin e publikut të perqendrojnë *naten* në vënde të caktueme 2-3 ka- rroca për t' u ba e mundshme perdorimi i mamive.

SHKODRANI

N Agim të Liris (1912)

(FRAGMENT)

Tash prá n' Shqipni shpres' â se t' lumtuna 1)
Përher' mã tepër ênden siç êndeshin
Dikúr Ditet për vise t' saja
Zâna të bukura tui ndâ' hire.

E bujqit, ðalun ksolle, kënaqeshin
Tu' e kqyr' Agimin kah bite malevet
Teposht' me ðrandofille ndorë
Me u a falun të Bukrave t' Lumit:

Kto siellshin vallen giât bregu rrasavet
Tu' rrshqitun ambël, tuj prekun lehtazi
Me t' bardhit skundij t' bardhën shkumë
Q' e gicilueme me qeshun merrte.

Prap ðilni, t' Lume, n' shpella të mshehuna,
E 'j kang' lumniye t' ia thomi Flamurit
Qi soð po xën t' valoj' mbi Vlonë,
Flatër e zbritune Qielle s' kalthër,

Me u thân' anmive n' erë me t' rrahuna
Se shpres't e tynë s jan' veç e flutura
E hije lpênash rá mbi male
Për ta pushtuemun Illyren rishtas.

Shkodër, 1936.

Mark Ndoja

1) Æsht një pjesë e Korit. Strofët janë alkaike.

CIRKA SË VERTETE

Me mujtë idhnimin æsht ngallimi mã i çmue-
shem.

Parja æsht sherbtor i yt me kënë se ðin me e
perdorë si duhet; per ndryshej æsht zotnija i yt.

Nuk duhet me i xânë besë atij qi bân shum bé.

Me kënë tarrë një nuk don me thânë me kënë
të gjithë barabar, por don me thânë me pasë sejcill
mbas meritinjt të vet.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Msime shpijake

Per me pí pá vshtirësi baret e idhta. — Nji mëndyrë shumë e kollajshme është me shtë përpara në gojë një copë akull pse akulli i a hjek gojës të ndijmit e shijes.

Per me hjekë djersen e fduerve. — Dikujë dikujë i rrijn pa dâ rîjt duert prej djerset. Mëndyra për me hjekë është me i ferkue duert dy a tri herë në ditë me njiket bër të perziem;

Akcið borik	gr. 5
„ salicilik	„ 5
Alkool	„ 10

Per me të marrë gjumi. — Kë e mërr gjumi me vshtirësi të vendohet mirë në shtrat, të rrijë krejt pá luejt e t' a shenjojë një pikë në mûr ase në tavan e atë t' a shikojë padâ, tu mbajtë sÿt çilë për gjysash, në mëndyrë qí ajo pikë të duket si neper mjegull. Tue ndjekë ket rregull e tue u mundue edhe me pasë mendën te ajo pikë qí shikjohet, i pagjumi ká me ndi kapakët e sÿvet të lodhun e mbas pak kohe kanë me u mbyllë në një gjum t' amel.

Njollat e kafes e të llomit. — Njollat e kafes mbi tesha hiqen me ujë të ftoftë. Me këne se njolla është e kaherëshme, me i vûe pak sapun, por gjithmonë ujë të ftoftë.

Njollat e llomit duhet me i lanë të thahen, mandej me i brushue me forcë me një brushë të fôrt; me kenë se ndo 'i njollë mbetë prap, me shperlá at vend me ujë të ftoftë.

Per me mbajtë butësin e gjanave gome duhet me i lá nja pësë a gjashtë herë në vjetë n' ujë t'al-kalinët.

Nji tavan i ultë ká për t' u dukë mâ i naltë me kenë se koltrinat e dritoreve perkasin gati token.

Sheqer me hesap. — Gjithkush ankohet se sheqeri kushton shumë. A doni sheqer me hesap? Përdorni langun e barbabjetoles qí mund të xâj vendin e sheqerit. Ky lang ká një shije shumë të kandëshme e amelson kafën s' ká mâ mirë. Por lypë pak punë. Lani barbabjetolet, zîni, rendoni e shtrydhni. Langun qí del me e filtrue neper një pecë fanele. Æshtë mirë me i shtue langut nja 2 a 3 lugë haeje gelqere për liter. Mandej me e vûe në zjarm. Kúr të kët vlue për nja një të katërt ore, me i shtue gr. 60 nero animale për liter, me e perzî mirë e me e kalue neper një

Këshilli i Mjekut

Per me bâ një gjumë të qett, nuk duhet me fjetë me krye mâ poshtë se trupi, por as me krye teper nalt; në të paren rasë kishte për të shkue teper gjaku në krye, e në të dyten kryet nuk kishte për të pasë gjak të mjaftueshem. Jesteku nuk duhet të jetë teper i butë, pse është shkak të ftofunit e dhimet kreje. Æshtë gjithmonë mâ mirë me fjetë në krah të djathtë se në krah të shmajtë a në shpinë, për me u lanë mushknivet e zëmres liri në punim.

Gjak prej hundësh. — Për me e ndalue, me qitë në hundë copa pamukut emostatik (gjakpritës) të liðhun me një pë; me vû peça të laguna mandej n' ujë të ftoftë krës e qafës.

Gjak prej goje. — Me e vendue të smuetin të shtriim në shpinë e mos të losë; me i shtë copa akulli në gojë. Peca të laguna n' ujë të ftoftë mbë parzem. *Me thirrë mjekun.*

Atij qí ká kapërði ndo 'i gjylpanë a ndo 'i thum a ndo 'i send tjetër me maje mos i nepni kryp, as voj riçini për me bâ qí t' a qesë. Gjithçka hiq në kanal t'ushqimit do të dalë jashtë, e tue pí bare është rrezik qí ajo gjâ me maje të shkojë kontakt me lkurë të zorreve. Këta mund të shkaktoje pezmetim a edhe çka është me zî, shbirim zorre, jose me mbetë ajo maje në ndo 'i rruðhë prej kah mandej nuk mund të hiqet veçse me operacion. Æshtë prâ mâ mirë me i dhânë, jo lange, por gjâ të forta (bukë, etj.) qí tue u perzî me to mund të dalë jashtë me kollajsi.

Atyne qí u bân keq deti. duhet me i këshillue qí mos me hanger shumë as mos me ndëjë krejt pá hanger. Nji hae e lét, pak kafe, ase çajë, a një alkolike (konjak, etj.) mos me i shtë kujdes eoit, janë mjetet mâ të mirat për me pritë qí të na bâjë keq udhtimi neper ujë. Me ndëjë n' ajr të freshtë është mâ mirë, kúr mundet nieri, se me i ndro ndër sala a kabina. Me ndëjë veç jashtë kan mjeksi i anijes. Vijn fort edhe m' u habitë tue folë a tue bâ ndo 'i punë tjetër e nuk duhet me i ndjekë të luitunat e e anijes e levizjen e të valvet të detit.

Kúr të vijë uja me hanger do i send të lét, me pí pak vënë ase kafe.

leter filtri. S kemi tash veçse me e zî dalë kaðalë deri sá të trashohet sa shirup. Ky sheqer nuk ká taksë, por se mâ mirë me e punue mshehtas...

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Per me largue të keq.

Klientelë

Njani dënohet me një vjetë burgim. Si lexohet vendimi, mërr lejen me folë e kerkon një zbritje.

— Per ç'arsye?

— Pse un jam klient i mirë, un vî mâ fort këtë se njeti.

⊙

Konđitë e ðomosðoshme

— Çka lypet me vorrosë një ushtâr me nderime ushtarake?

— Lypet qî të jët i ðekun.

⊙

Hypotipozë

Profesori i Universitetit njetet në kathedër e i a nisë lekcjonit në ket mëndyrë:

Zotnî, ðiku ðue me shkue (studentat shikojnë njani tjetrin gëzueshem). Do të shkoj në Romë e nuk e ðij sâ më bje m' u vonue (gzimi i studentave shtohet, n' uzdajë të një pushimit të gjatë); kam një mik të besueshem të cillit ðo të i a ðorëzoj at pak pasunî qî kam (e shuma e studentave mbledhin librat e bâhen gati me ðalë)... Qe se çka thirret, në Tagrin Romak, kontratë e depozitimit, e qî ka me kënë objektli i studjimit t' onë në ket paraðite.

⊙

Mbas ðeket ietë

Nji i gjikuem per ðekë pvetë advokati: Kûr ðo të më vjerrin?

Të hânen tash.

N' e hâne? Po më vjen keq pse po më shkoka të tanë java per së mrapshtit.

⊙

Eufemizem

Tue mos ðashtë me turbullue Nushin qî nðo-ðhet në Kavajë me një lajm të keq të papritun, i vllaj i telegrafon kështu: Tezja Shaqe asht pak pá qéf. Vorrimi nesor.

⊙

Konkluzion

Në një shkollë fillore msuesi ep ket themë punimit: Diftoni çka e gjet një fmî të habitëshem tue shkue në shkollë, e xierne edhe moralin.

Qe një nder ato punime. Një ðitë naðe ndjehi erë e fôrt. Lazri u nis me shkue në shkollë. Habitëj tue shikjue andej e këndej e s'e mate kapelen

me ðorë e prandej i a muerera. Ngau m'e xanë e ndeshi në një gurë, u rrxue e u vrá fort giûnit

Morali: Kûr fryen erë nuk ðuhet qî fmija të shkojnë në shkollë.

Rrencaku

⊙

Nji mbret muer vesht se një oficjer i ushtrís sâ tij kishte zakon me çue teper goten. Çoi e thirri i tha:

— Kolonel, kam ndi se keni ves me pí pak teper

— E vertetë, Maðhnî, por un pí gjithmonë per jetë e shndet Maðhnís s' Uej.

⊙

— Ah zotnî ðoktor! Jam tue hjekë teper! Mâ mirë me ðekë!

— Nuk kam nevojë per këshille, e ðij xêjen t' ême.

⊙

Nji pasanik i parôð ðon m' u ðukë edhe i meçem.

Tue kënë pak i smuet, thirri mjekun. Kq filloi me i bâ ðisa të pvetuna, ç' farë smundjesh kishte pasë në jetë të lvet, ç' farë jetet bâte, ç' moshet ishte etj.

— Si me i a bâ zotnî ðoktor — pergjegji ai zotnija i vôn — per me pasë një mjek qî mos të bâjë shum të pvetuna.

— Kollaj fort, zotnî, me thirrë një veterinâr qî nuk bân kurnji të pvetun.

⊙

— A po m'i ep ato ðyqind lek qî më ké borxh ase po të paðis?

— A ðin çka? Më paðit per treqind lek e m'i ep tash ato njëqind lek tjerë.

⊙

Nðreca, pijanec, kthen një natë në shpi edhe mâ i kalamëndun se zakonisht. M'e nesre, kûr i ðuel gjumi, pau se kishte kapet mbi jestek e kryet në fund të shtratit:

Un prá kam kujtue mratë se po më ðham kryet e më paska ðhimët kramba.

⊙

Në Kafe.

— Më ðuket zotnî se kam ndesh këtë tash nja një vjetë.

— Pse, a m' njifnîa?

— Zotnî t' Uej por mbrelen t' ême.

— Mreçh? Po un s'kam pasë ket mbrelë at herë.

Ti jo por e kam pasë vetë.

Pronár: Gjon Ujka

Drejtuer pergjegjës: Cuk Simoni

Shpija Botuese „CIRKA“

Drejtimi: „CIRKA“ Shkoder

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Konkursi Nr. 7.

Anagram

Mâ parë po difto'më, per ata qi ndoshta s' e dijn, se çka është loja e anagramit.

Anagrami është një lojë me të cillen lypet shi prej njatyne germave qi perbajnë një fjalë ose një frazë, me perbâ një fjalë ose një frazë tjetër. Per shembull fjala : Shkodra anagramohet me fjalën droshka, mbasi të dyja këto fjalë janë të perbâme prej të njëjtave germa.

Gjithashtu, p. sh. vjerrsha „Porsi fleta e ëjllit të zotit“ mundet m' u sjellë n' anagram në këtë frazën tjetër : „Zoti por t' i falët e t' i sjellët“.

Pranohen, sidomos në gjuhë shqype, kurrë e lypë nevoja, disa lëjime të vogla, tue vûe, p. sh. e në vend t' ë, á në vend të a etj. b. f. drita, anagram : ditâr.

Në konkursin e soçem anagrami qi po u propozojmë lexuesave t' onë është kÿ :

Me gjetë një fjallë, një frazë, qi të jët anagrami i fjalëve: **Cirka e perkohëshme kulturele popullore.**

Ká me fitue njai i cilli të mundet tuj anagramue ato fjalë, me formue frazën mâ të bukur.

Gjykimi, i pà-apelueshem, është në dorë të Redaksís s' onë.

Çmimet e vûeme në konkurs, kësajë herë, kanë me këndë dy : i pari : një objekt i bukur per m' u vûe në tryez, i dyti : një pajtim vjetuer në të perkohëshmen t' onë.

Nder lojnat tjera sgidhësat t' onë janë këndë në mëshriren e fatit, por kësajë herë fiton ai qi ka me paraqitë punimin mâ të bukur, edhe çmimi i dytë ká me këndë.... per ngushllim t' atij qi s' i a ká mbërritë të parit.

Afati per dergimin e zgjidhjeve është deri me 4 Marc 1937.

Zgjidhja, të gjithë në punë prá ! Keni kohë mjaft. Mos harroni veç me dergue bashkë me sgidhje edhe talonin qi gjindet në fund të kësajë faqe.

C I R K A
Talon pjesëmarrje
Në Konkursin Nr. 7.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

B o n M a r c h é

Magazina „Bon Marché“ (Rruga Washing-
ton, kundrejtë Lulishtës Popullore) sigu-
ron klientat, se artikujt e vet modern i
kënaqësinë çdo konkurrence.

Nji vizitë e Jueja kënaqësinë me mjaftue per
me Ju dhanë prova të besueshme.

Çmime të preme

SADIK YMERI & SHOQ.

Pulla Shqypënijet

ashtu edhe

Pare të vietëra

blej prej të gjitha llojeve

ZEF PRENDUSHI

Shkoder

terjalin që më besnikisht pasqyrojnë stinë e bërës.

LOMBERG është filmi që plotëson dëshirën e
dashunorëve të natyrës dimnore e që gjendet në shi-
tje ndër objektet më të gjalla qyteteve të Shqypnis.
Perfaqësuesi përgjithësisht për Shqypni

Dedë Jakov

Shkoder.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARILETI"
SHKODER (2018)